

Georgiana Andreea Nistor • Constantin Ciprian Nistor • Ileana Popescu

Conform  
modelelor  
stabilite  
de MEC

# EVALUARE NAȚIONALĂ

CLASA A VIII-A

# LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Învăț eficient!

# Cuvânt-înainte

**Dragi elevi,**

Deși vă aflați în ultimul an al ciclului gimnazial de învățământ, ne adresăm vouă, viitori absolvenți care vor susține Evaluarea Națională de la sfârșitul clasei a VIII-a la disciplina Limba și literatura română. Vă aflați în fața primei mari provocări din viața voastră, care vă determină, în mod implicit, să vă selectați opțiunile, alegând ceea ce credeți că vă reprezintă cu adevărat. Așa cum suntem convinși că ați observat, faceți parte dintr-o generație care a parcurs o programă școlară structurată pe un set de competențe-cheie ce vizează, în general, *comunicarea în limba maternă*, respectiv *formarea unei identități culturale*, competențe care trebuie să fie evaluate în mod corespunzător. De aceea, această arhitectură curriculară impune, în mod necesar, și un alt mod de a gândi procesul de evaluare, care nu se mai raportează la reproducerea mecanică a unor conținuturi, ci vizează anumite procese cognitive: analogia, inferențele simple sau multiple, punerea în context a unor informații etc., deci operații care demonstrează diferite niveluri ale înțelegerii sau ale receptării mesajului.

Pentru fixarea și sistematizarea componentei teoretice, lucrarea cuprinde un breviar care tratează noțiuni din domeniul foneticii, al lexicului și al semanticii, de morfologie și de sintaxă, contribuind la o fundamentare științifică a răspunsurilor solicitate prin diferite cerințe. În completare, variantele propuse spre rezolvare sunt realizate în baza modelelor elaborate de Ministerul Educației și Cercetării, fiind compatibile cu subiectele oferite la simulare sau cu cele din cadrul sesiunilor de examen, înscriindu-se în specificul evaluărilor internaționale de tip TIMSS, PISA și PIRLS, modele pe care le veți recunoaște, cu prisosință, și în cartea de față. Proba de limba și literatura română are un specific aparte, în sensul că evaluează abilitățile de lucru cu două tipuri de texte diferite: *literar* și *nonliterar*. Pentru a veni în sprijinul pregătirii voastre curente, am gândit un instrument didactic eficient, proiectat în acord cu structura de ultimă oră a subiectului de examen, cuprinzând teste variate ca repertoriu tematic. Baremele aferente, completate prin sugestii de rezolvare, vă vor ajuta să vă fixați reperele în rezolvarea cerințelor și să vă dezvoltați deprinderile necesare lucrului și studiului individual.

Subiectul I urmărește înțelegerea și interpretarea unor texte-suport (punctul A), precum și identificarea sau recunoașterea componentelor care articulează construcția comunicării scrise (punctul B), ce probează practica rațională și funcțională a limbii, în timp ce Subiectul al II-lea solicită candidatului un alt set de abilități în privința lucrului cu textul. Pentru redactarea compunerii, pornind de la mesajul celor



două texte, corelate din punct de vedere tematic și ideatic, aveți ocazia de a da curs propriei imaginații, de a stabili conexiuni cu alte domenii ale cunoașterii, de a vă valorifica experiențele culturale. Aspectele pe care trebuie să le integrați în compoziția voastră nu sunt constrângătoare, pentru că nu vă limitează în niciun fel, ci trebuie înțelese ca liniile directe ce vă vor ghida în configurarea propriului demers, asigurându-i o anumită coerență și un sens adecvat contextului comunicării scrise.

Pe cale de consecință, culegerea de teste vă propune experiențe de învățare dintre cele mai semnificative și interesante, adaptate particularităților voastre cognitive și de vârstă, oferindu-vă totodată posibilitatea de a fi creativi și de a vă folosi resursele intelectuale pentru a atinge standarde superioare în pregătirea individuală. Aveți încredere în puterea voastră de a depăși această provocare!

Mult succes în studiul individual!

*Autorii*

# I. BREVIAR TEORETIC

## 1. FONETICĂ

| Fonetică (I)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Structura fonologică a cuvintelor. Diftong, triftong, hiat                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Principiul fonetic în ortografie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>În general, în limba română fiecărei litere îi corespunde un sunet. De exemplu, litera <i>c</i> din <i>carte</i> redă sunetul [c] sau litera <i>e</i> din <i>greblă</i> redă același sunet [e].</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Excepții                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>litere diferite corespund aceluiași sunet: sunetul [k] este notat prin <i>c</i> (<i>caiet</i>), <i>k</i> (<i>kilogram</i>), <i>q</i> (<i>quarc</i>); literele <i>î</i> și <i>â</i> corespund aceluiași sunet, dar au utilizare diferită, în funcție de poziția în cuvânt sau de structura morfologică a cuvântului;</li> <li>aceeași literă poate să redea sunete diferite; de exemplu, literele <i>c</i>, <i>g</i> din cuvintele <i>cuminte</i>, <i>gară</i> redau sunetul [k], respectiv [g], dar și sunetul [č], respectiv [ğ] în grupurile de două litere <i>ce</i>, <i>ci</i>, <i>ge</i>, <i>gi</i>, sau sunetul [k'], respectiv [g'], în grupurile de trei litere <i>che</i>, <i>chi</i>, <i>ghe</i>, <i>ghi</i>;</li> <li>în grupurile de trei litere <i>che</i>, <i>chi</i>, <i>ghe</i>, <i>ghi</i>, litera <i>h</i> nu are drept corespondent niciun sunet;</li> <li>în toate grupurile <i>ce</i>, <i>ci</i>, <i>ge</i>, <i>gi</i>, <i>che</i>, <i>chi</i>, <i>ghe</i>, <i>ghi</i>, literele <i>e</i> și <i>i</i> au valori diferite: <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ corespund sunetelor [e] sau [i] dacă nu se grupează cu o altă vocală în aceeași silabă (<i>cer</i> [čer], <i>ciment</i> [čiment]);</li> <li>➤ nu au valoare fonetică dacă apar alături de alte vocale în aceeași silabă (<i>pofticioase</i> [poftičoase], <i>gheara</i> [g'ara]) sau la final de cuvânt (<i>munci</i> [munč], <i>unchi</i> [unk']), grupurile respective redând un singur sunet în această situație;</li> <li>➤ fac excepție situațiile în care vocalele <i>e</i> sau <i>i</i> sunt accentuate, în cuvinte precum <i>geamgiu</i> [ğamgiu] sau (<i>a</i>) <i>munci</i> [munči];</li> </ul> </li> <li>literei <i>x</i> îi corespund în pronunție două grupuri de sunete, fie grupul [ks], fie grupul [gz]; în principiu, se pronunță [ks] atunci când se află la început sau la final de cuvânt (<i>xerox</i>, <i>linx</i>, <i>Xenopol</i>) și [gz], atunci când se află în interiorul cuvântului (<i>exemplu</i>, <i>exact</i>), dar regula nu se aplică întotdeauna (rostirea corectă a cuvintelor care conțin litera <i>x</i> trebuie verificată în DOOM<sup>3</sup>);</li> <li>litera inițială <i>e</i> se pronunță [ie] în cuvinte autohtone (<i>el</i>, <i>ei</i>, <i>ele</i>, <i>este</i> etc.) și [e] în cuvinte neologice (<i>englez</i>, <i>enciclopedie</i> etc.);</li> <li>la sfârșitul unui cuvânt, după o consoană, apare uneori un <i>i</i> asilabic, „șoptit”, care nu este vocală, dar nici semivocală (<i>lupi</i>, <i>pomi</i> etc.).</li> </ul> |
| Definiție                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li><b>Diftongul</b> reprezintă grupul de sunete alcătuit dintr-o vocală și o semivocală rostite într-o singură silabă (<i>soar-tă</i>, <i>mâi-ne</i>, <i>pie-le</i>).</li> <li><b>Triftongul</b> este o secvență de trei sunete (o vocală și două semivocale), pronunțate în aceeași silabă (<i>le-oai-că</i>, <i>a-ri-pioa-ră</i>).</li> <li><b>Hiatul</b> se definește drept un grup de două vocale alăturate care fac parte din silabe diferite (<i>po-et</i>, <i>a-er</i>, <i>re-cre-a-ți-e</i>).</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Aplicații                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p>1. Precizează structura fonologică a cuvintelor următoare, indicând felul sunetelor din care sunt alcătuite: <i>extraordinar</i>, <i>generoși</i>, <i>geometrie</i>, <i>aplicație</i>, <i>laureat</i>, <i>enciclopedie</i>, <i>înnorat</i>, <i>bojdeucă</i>, <i>membri</i>, <i>maestru</i>, <i>viață</i>, <i>vioiciune</i>.</p> <p>2. Stabilește numărul de litere și de sunete din cuvintele: <i>chemare</i>, <i>eu</i>, <i>ceartă</i>, <i>ceaslov</i>, <i>ungher</i>, <i>cearceaf</i>, <i>cercei</i>, <i>fistichiu</i>, <i>eram</i>, <i>xerox</i>, <i>searbăd</i>, <i>ciupitură</i>, <i>sciatic</i>, <i>științific</i>, <i>delicioase</i>, <i>taximetrist</i>, <i>vivacitate</i>, <i>excepție</i>, <i>concert</i>, <i>princiar</i>.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |



| Circumstanțialul de loc                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Definiție                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | • <b>Circumstanțialul de loc</b> indică reperele spațiale ale situației de comunicare, arătând punctul de plecare, de sosire, direcția sau distanța dintre două puncte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Termeni regenți                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | • <b>verb</b> ( <i>Am ajuns la destinație.</i> );<br>• <b>interjecție predicativă</b> ( <i>Hai încoace!</i> );<br>• <b>adjectiv</b> ( <i>Brâncuși este celebru în străinătate.</i> ).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Realizări prin:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | • <b>adverb</b> ( <i>S-a așezat aproape de noi.</i> );<br>• <b>structuri formate din prepoziție /locuțiune prepozițională și un substantiv</b> ( <i>Înainte spre cărarea din pădure.</i> ; <i>Aștept în fața casei.</i> );<br>• <b>pronume sau numeral</b> ( <i>S-a așezat în bancă lângă doi mai înalți decât el.</i> ).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Aplicații                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <p>1. Selectează circumstanțialele de loc din secvențele de mai jos, precizând partea de vorbire prin care se realizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• „Ne plimbam prin Herăstrău, pe undeva prin spatele pavilionului de expoziții de pe malul lacului, nu trecea nimeni pe acolo.” (Bogdan Crețu)</li> <li>• „Neavând încotro, am luat-o spre internat, gândindu-ne la ce avea să pătimească bietul Imré.” (Cosmin Perța)</li> <li>• „Se aplecă și, într-o parte, pe sub conducte, descoperi ușurată o lumină pâlpâitoare. Felinarul se afla într-adevăr în locul unde țevile de apă coborând de la apartamente intraseră în pământ, așa că nu îi fu greu, lăsându-se ghidată de acestea, să refacă drumul spre ieșire.” (Corin Braga)</li> </ul> <p>2. Pentru fiecare circumstanțial de loc identificat la exercițiul anterior, menționează termenul regent.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Realizarea propozițională – Circumstanțiala de loc (CL)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Definiție                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | • <b>Propoziția subordonată circumstanțială de loc</b> reprezintă, la nivelul frazei, realizarea propozițională a circumstanțialului de loc.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Termeni regenți                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | • <b>verb</b> ( <i>Tu mergi <sup>1/</sup> unde ai fost sfătuit de părinții tăi. <sup>2/</sup></i> );<br>• <b>locuțiune verbală</b> ( <i>Se dădea de-a dura <sup>1/</sup> pe unde era iarba deasă. <sup>2/</sup></i> );<br>• <b>adverb</b> ( <i>S-a întors acolo <sup>1/</sup> unde se bucurase de priveliște. <sup>2/</sup></i> );<br>• <b>locuțiune adverbială</b> ( <i>Peste tot <sup>1a/</sup> unde priveai <sup>2/</sup> te încânta peisajul. <sup>1b/</sup></i> );<br>• <b>adjectiv participial</b> ( <i>Cărțile depozitate <sup>1a/</sup> unde era biblioteca <sup>2/</sup> s-au pierdut. <sup>1b/</sup></i> );<br>• <b>interjecție</b> ( <i>Hai <sup>1/</sup> unde suntem chemați. <sup>2/</sup></i> ).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Conectori                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | • <b>adverbe de loc relative</b> ( <i>unde, dincotro, încotro</i> ) precedate uneori de prepoziții ( <i>Se uită înapoi <sup>1/</sup> unde-și lăsase ultima dată cele necesare. <sup>2/</sup></i> );<br>• <b>adverbe nehotărâte</b> cu valoare relativă ( <i>oriunde, oriîncotro</i> ) precedate uneori de prepoziții ( <i>Plec în vacanță <sup>1/</sup> oriunde am acces fără pașaport. <sup>2/</sup></i> );<br>• <b>pronume relative</b> ( <i>care, cine, ce</i> ) precedate de prepoziții ( <i>Ne-am îndreptat imediat <sup>1/</sup> spre cine avea nevoie mai mare de noi. <sup>2/</sup></i> );<br>• <b>pronume nehotărâte</b> cu valoare relativă ( <i>orice, oricare, oricine</i> ) precedate de prepoziții ( <i>Pisica se ascundea de tunete și fulgere <sup>1/</sup> sub orice găsea mai repede. <sup>2/</sup></i> );<br>• <b>adjective pronominale relative</b> precedate de prepoziții ( <i>Poți călători <sup>1/</sup> pe ce rută aeriană, maritimă sau feroviară dorești. <sup>2/</sup></i> );<br>• <b>adjective pronominale nehotărâte</b> cu valoare relativă ( <i>oricare, orice</i> ) precedate de prepoziții ( <i>Mergea <sup>1/</sup> în orice direcție dorea. <sup>2/</sup></i> ). |
| Topică și punctuație                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | • De regulă, circumstanțiala de loc apare după propoziția regentă și în cazul acesta nu se desparte prin virgulă ( <i>Am plecat <sup>1/</sup> unde puteam învăța. <sup>2/</sup></i> ).<br>• În cazul în care este antepusă, se delimitează prin virgulă de regenta ei ( <i>Unde nu e chibzuință, <sup>1/</sup> este risipă. <sup>2/</sup></i> ).<br>• Poate fi intercalată, de asemenea, și în propoziția regentă ( <i>Am urcat și eu destul, <sup>1/</sup> dar <sup>2a/</sup> până unde a urcat el <sup>3/</sup> n-am putut ajunge. <sup>2b/</sup></i> ).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

### Aplicații

Transcrie subordonatele circumstanțiale de loc din secvențele de mai jos, precizând valoarea morfolo-gică a conectorilor care le introduc:

- „Trunchiurile oprite în drum fuseseră tăiate cu drujba și clădite lângă porțile oamenilor; altele, ve-nite în vale cu pâraie ce mergeau pe lângă drumurile forestiere, treceau nevăzute peste mlădițele sălciilor înecate, în jos, unde se risipeau în râul mai puternic, involburat, care curgea nestingherit mai departe.” (Bodan Coșa)
- „Se mai rătăceau scrisorile, mai ales când era plecată în vilegiatură, dar el insista mereu și până la urmă semnele lui de afecțiune o găseau oriunde ar fi călătorit.” (Ana Maria Sandu)
- „Europeanul care aprobă cu entuziasm aceste principii luminoase în spațiul public își schimbă pă-rerea în cabina de vot, acolo unde nimeni nu-l vede și nu-l controlează.” (Matei Vișniec)

### Circumstanțialul de timp

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Definiție       | • <b>Circumstanțialul de timp</b> fixează coordonatele temporale ale situației de comunicare, indicând momentul, epoca, durata, limita, frecvența acțiunii.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Termeni regenți | • <b>verb</b> ( <i>Odată <u>fuseseră</u> o cetate.</i> );<br>• <b>interjecții predicative</b> ( <i><u>Hai</u> diseară în parc!</i> );<br>• <b>adjectiv participial</b> ( <i>Binele <u>făcut</u> cândva se întoarce înzecit.</i> ).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Realizări prin: | • <b>adverbele de timp</b> ( <i><u>Niciodată</u> nu a simțit că își pierde controlul așa.</i> );<br>• <b>structură formată din prepoziție/locuțiune prepozițională</b> și un <b>nominal</b> ( <i>Vor fi tem-peraturi scăzute <u>pe parcursul lunii ianuarie.</u></i> );<br>• <b>substantiv fără prepoziție</b> ( <i>Se plimba <u>noaptea</u> în căutarea aerului parfumat al teilor.</i> );<br>• <b>formă verbală nepersonală</b> : infinitiv cu prepoziție, gerunziu, participiu ( <i><u>Mergând</u> spre bunici, mi-a venit o idee.</i> ; <i><u>Sosit</u> la bunici, nu am mai avut chef de plimbare.</i> ). |

### Aplicații

1. Selectează circumstanțialele de timp din secvențele de mai jos, precizând partea de vorbire prin care se realizează:

- „După moartea lui Aman, la doi ani după ce va absolvi Luchian, vor fi acceptate și fetele să studi-eze artele în București.” (Veronica D. Niculescu)
- „Chiar și mai înainte, rușii îi închiseseră pe pașoptiști la Văcărești, aflat atunci în afara orașului, pe o colină înconjurată de mlăcile Dâmboviței.” (George Cornilă)
- „În acea perioadă chiar m-am înscris la Sorbona și am devenit din nou student, nu-mi uitasem drumul, nicio clipă nu mi-am uitat drumul.” (Cristian Fulaș)

2. Pentru fiecare circumstanțial de timp identificat la exercițiul anterior, menționează termenul regent.

### Realizarea propozițională – Circumstanțiala de timp (CT)

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Definiție       | • <b>Propoziția subordonată circumstanțială de timp</b> reprezintă, la nivelul frazei, realiza-rea propozițională a circumstanțialului de timp.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Termeni regenți | • <b>verb</b> ( <i>L-<u>am văzut</u> în aeroport <sup>1/</sup> <u>după ce avionul decolase de o oră.</u> <sup>2/</sup></i> );<br>• <b>locuțiune verbală</b> ( <i><u>Ai dat bir cu fugiții</u> <sup>1/</sup> <u>când ai finalizat lucrările.</u> <sup>2/</sup></i> );<br>• <b>interjecție predicativă</b> ( <i><u>Trosc!</u> o creangă uscată <sup>1/</sup> <u>când nu era atent.</u> <sup>2/</sup></i> );<br>• <b>adverb</b> ( <i><u>Atunci</u> <sup>1a/</sup> <u>când l-a observat</u> <sup>2/</sup> a realizat eroarea comisă. <sup>1b/</sup></i> );<br>• <b>adjectiv participial</b> ( <i>E un premiu <u>dorit</u> <sup>1/</sup> <u>de când antrenează echipa națională.</u> <sup>2/</sup></i> ). |

### Realizarea propozițională – Circumstanțiala de timp (CT)

|                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Conectori            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>adverbul relativ</b> <i>când</i> (precedat uneori de prepoziție) sau <b>adverbul nehotărât</b> cu valoare relativă <i>oricând</i> (Se <i>întoarce</i> <sup>1/</sup> <b>când</b> <i>consideră</i>. <sup>2/</sup>; <i>Îl știu</i> <sup>1/</sup> <b>de când</b> <i>era de-o șchioapă</i>. <sup>2/</sup>; <i>Va răspunde</i> <sup>1/</sup> <b>oricând</b> <i>va ști</i>. <sup>2/</sup>);</li> <li>• <b>pronume relativ</b>, cu prepoziție (<i>Își va susține discursul</i> <sup>1/</sup> <b>după cine</b> <i>a luat cuvântul acum</i>. <sup>2/</sup>; <i>Va primi salariul</i> <sup>1/</sup> <b>după ce</b> <i>va munci</i>. <sup>2/</sup>);</li> <li>• <b>conjunții și locuțiuni conjuncționale subordonatoare</b> – <i>cum, de cum, până</i> (urmat obligatoriu de verb la indicativ sau conjunctiv), <i>de îndată ce, până când (să), imediat ce, îndată ce, câtă vreme, (ori) de câte ori, pe măsură ce, în vreme ce, câtă vreme, înainte ca să</i> etc. (<i>A luat drumul întoarcerii către locurile cunoscute</i> <sup>1/</sup> <b>de cum</b> <i>se înserase</i>. <sup>2/</sup>; <i>S-a făcut nevăzut</i> <sup>1/</sup> <b>până să observe</b> <sup>2/</sup> <i>că-i lipsește toată agoniseala de-o viață</i>. <sup>3/</sup>; <b>Imediat ce</b> <i>a împlinit optsprezece ani, <sup>1/</sup> a putut lua decizii bune pe cont propriu</i>. <sup>2/</sup>; <i>Nu a știut nimic de el</i> <sup>1/</sup> <b>câtă vreme</b> <i>a străbătut mările și oceanele lumii</i>. <sup>2/</sup>; <b>Ori de câte ori</b> <i>il amenința, <sup>1/</sup> îl îndepărta și mai mult de sine</i>. <sup>2/</sup>).</li> </ul> |
| Topică și punctuație | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Când stă înaintea regentei, circumstanțiala de timp se desparte prin virgulă doar când se insistă asupra ei (<b>Când este sărbătoare</b>, <sup>2/</sup> <i>mă îmbrac în port popular</i>. <sup>1/</sup>).</li> <li>• Temporala care exprimă un raport de posterioritate se află mai frecvent așezată după regentă (<i>M-a amăgit</i> <sup>1/</sup> <b>până ce și-a atins scopul</b>. <sup>2/</sup>), în timp de temporala de anterioritate apare mai frecvent înaintea regentei (<b>După ce și-a văzut interesul</b>, <sup>1/</sup> <i>nu m-a mai cunoscut</i>. <sup>2/</sup>).</li> <li>• Circumstanțiala de timp poate fi intercalată și în structura regentei (<i>Expertiza</i>, <sup>1a/</sup> <b>imediat ce a fost finalizată</b>, <sup>2/</sup> <i>a fost contestată</i>. <sup>1b/</sup>).</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

### Aplicații

Transcrie subordonatele circumstanțiale de timp din secvențele de mai jos, precizând valoarea morfologică a conectorilor care le introduc:

- „Cred că ațipisem de vreo cinci minute, când m-au trezit un strigăt și un lătrat înfiorător.” (Ioan Groșan)
- „De îndată ce se dădură jos de pe zid și-și îndreptară veșmintele, de îndată ce rosti câteva cuvinte de mulțumire pe care Kantemiroğlu le dădu deoparte cu o fluturare a mâinii, ca pe țânțari, Dimos îi pusese această întrebare.” (Ligia Ruscu)
- „Luase diploma aia și imediat îl chemaseră în armată, nu reușise să intre la facultate, dar nu contase [...], venea și pleca oricând voia, ardea gazul de pomană, nu-i păsa de nimeni, pentru că oricum nimeni nu s-ar fi atins de el.” (Cristian Fulaș)

### Circumstanțialul de mod

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Definiție       | <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Circumstanțialul de mod</b> arată modul sau în ce măsură se desfășoară o acțiune ori se prezintă o stare, o însușire.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Termeni regenți | <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>formă verbală personală sau nepersonală</b> (<i>Copilul se comportă astfel de ceva timp; Comportându-se astfel, copilul are numai de pierdut</i>.);</li> <li>• <b>locuțiune verbală</b> (<i>A băgat cu greu de seamă greșeala făcută</i>.);</li> <li>• <b>interjecție predicativă</b> (<i>Hai mai repede că vom întârzia!</i>);</li> <li>• <b>adjectiv</b> (<i>Avocatul a oferit o explicație bine întemeiată</i>.);</li> <li>• <b>adverb</b> (<i>Are o vestimentație de obicei bine aleasă</i>.).</li> </ul> |



atitudinea Laurei se schimbaseră în ultimele zile. Părea absentă, era mereu preocupată de ceva și abia dacă mai schimbam câteva cuvinte unul cu celălalt. De două sau trei ori am surprins-o vorbind la telefon pe un ton scăzut și de fiecare dată a închis repede imediat după ce m-a observat.

E. O. Chirovici, *Cartea oglinzilor*

## Textul 2

Recapitulându-mi viața, nu-mi aduc aminte să fi avut clipe mai fericite decât acelea din primii ani ai studenției fără responsabilități de student. Eram tânăr și de aceea nu aveam încă sentimentul că am obligația să realizez ceva. Eram destul de independent, ziua avea douăzeci și patru de ore – și toate îmi aparțineau. Puteam citi și lucra după pofta inimii, fără să trebuiască să dau socoteală cuiva, norul examenului academic încă nu tulbura seninul orizontului, căci ce lungi sunt trei ani mășurați cu măsura vârstei de nouăsprezece ani, ce bogați, ce îndestulați, cât de bine pot fi făcuți să rodească surprize și daruri!

Primul lucru pe care mi l-am propus a fost să fac o selecție – după cum credeam eu, riguroasă – a poeziilor mele și să le strâng într-un volum. Nu mi-e rușine să recunosc că pe vremea aceea, ca proaspăt absolvent la nouăsprezece ani, al liceului, mi se părea că cel mai dulce parfum de pe pământ, mai dulce decât uleiul trandafirilor din Șiraz, este cel al cernelii tipografice; orice poezie care mi-era acceptată de vreun ziar îmi dădea aripi noi, deși eram destul de neîncrezător din fire. Nu venise oare timpul să fac pasul hotărâtor și să încerc publicarea unui volum?

Încurajarea ce-mi venea din partea colegilor care aveau mai multă încredere în mine decât aveam eu însumi a fost hotărâtoare. Am trimis manuscrisul – câtă îndrăzneală din partea mea! – tocmai la editura care pe-atunci era cea mai reprezentativă pentru lirica germană, *Schuster Löffler*, la care fuseseră publicați Liliencron, Dehmel, Bierbaum, Mombert, toată acea generație care împreună cu Rilke și Hofmannsthal crease noua lirică germană. Și – minunea minunilor! – au venit una după alta acele clipe fericite de neuitat care în viața unui scriitor nu se mai repetă nici după cele mai mari succese: a venit o scrisoare cu antetul editurii. O țineam cu emoție în mână și n-aveam curajul s-o deschid. A venit și secunda când, cu răsuflarea tăiată, am citit că editura a hotărât să publice cartea și că, mai mult decât atât, își rezervă dreptul asupra celor ce vor urma. A venit pachetul cu primele corecturi pe care l-am desfăcut cu nemăsurată emoție ca să văd literele, punerea în pagină, forma embrionară a cărții și apoi, după câteva săptămâni, cartea însăși, primele exemplare pe care nu mă mai săturam să le privesc, să le pipăi, să le compar, o dată și încă o dată și încă o dată. Și apoi hoinăreala copilărească prin librării ca să văd dacă au expus cartea și dacă i-au rezervat locul de onoare din mijloc, sau e undeva prin vreun ungher modest.

Stefan Zweig, *Lumea de ieri*

## A.

1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1.

2 puncte

Richard îi mărturisește prietenei sale, \_\_\_\_\_, că i se vor publica trei povestiri în revista \_\_\_\_\_.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

2 puncte

Persoana care îi dă lui Richard vestea publicării celor trei povestiri este:

- |                 |                     |
|-----------------|---------------------|
| a) Laura;       | c) un cititor;      |
| b) domnul Knox; | d) o femeie tânără. |

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Tânărul scriitor își trimite poeziile la editura:

- a) Hofmannsthal; c) Rilke;  
b) Mombert; d) Schuser Löffler.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Ca absolvent de liceu la nouăsprezece ani, tânărul:

- a) trebuie să dea socoteală cuiva;  
b) este absolut independent;  
c) simte că are responsabilități de student;  
d) este destul de neîncrezător din fire.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a marca dacă acesta este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte.

6 puncte

### Textul 1

| Enunțul                                                                    | Adevărat | Fals |
|----------------------------------------------------------------------------|----------|------|
| Lui Richard îi sunt alocate două pagini în revista <i>Signature</i> .      |          |      |
| Cele trei povestiri ale lui Richard vor fi publicate înainte de sărbători. |          |      |
| Vestea bună este sărbătorită cu șampanie.                                  |          |      |

### Textul 2

| Enunțul                                                           | Adevărat | Fals |
|-------------------------------------------------------------------|----------|------|
| Deschiderea scrisorii cu antetul editurii este amânată.           |          |      |
| Tânărul trimite manuscrisul, fiind încurajat de colegii de liceu. |          |      |
| Editura îi trimite tânărului cartea după două săptămâni.          |          |      |

6. Precizează, în unu–trei enunțuri, o trăsătură a lui Richard, personajul din textul 1, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare utilizat, ilustrându-l cu o secvență relevantă: „Ne-am petrecut seara acasă, în doi, făcând planuri și trăind cu senzația că stelele se apropiaseră de Pământ suficient de mult, încât să le atingi dacă-ți ridici brațul. Cuvintele gen *Signature*, trei povestiri, fotografie alb-negru, scriitor publicat, toate se învâneau ca niște sateliți în jurul capului meu, alcătuind un nimb invizibil al gloriei și al nemuririi.”

6 puncte

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text.

6 puncte

8. Ce simte tânărul Richard când primește vestea publicării celor trei povestiri? Justifică-ți, în 50–100 de cuvinte, răspunsul la întrebarea dată, prin referire la o emoție, valorificând textul 1.

6 puncte

9. Asociază fragmentul din opera literară „Cartea oglinzilor” de E. O. Chirovici cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50–100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text.

6 puncte

B.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt corect despărțite în silabe ambele cuvinte din seria:

- a) re-da-cția, ma-nu-scri-sul;
- b) po-ves-ti-re, în-dră-znea-lă;
- c) re-cep-to-rul, res-pon-sa-bi-li-tăți;
- d) sen-za-ția, săp-tă-mâni.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Cuvintele subliniate în secvența „Puteam citi și lucra după pofta inimii, fără să trebuiască să dau socoteală cuiva, norul examenului academic încă nu tulbura seninul (1) orizontului, căci ce lungi sunt trei ani măsurați cu măsura vârstei de nouăsprezece (2) ani, ce bogați, ce îndestulați, cât de bine pot fi făcuți să rodească surprize și daruri!” s-au format, în ordine, prin:

- a) derivare (1), compunere (2);
- b) conversiune (1), derivare (2);
- c) compunere (1), derivare (2);
- d) conversiune (1), compunere (2).

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Seria care cuprinde formele corecte de plural pentru sensul din text al următoarelor cuvinte subliniate: „toate se învârteau ca niște sateliți în jurul capului meu”; „Nu venise oare  timpul  să fac pasul hotărâtor...” este:

- a) capete, timpuri;
- b) capi, timpi;
- c) capete, timpi;
- d) capuri, timpuri.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sensul secvenței subliniate în enunțul „Însă nimic în viață nu vine pe o tavă din argint.” este:

- a) întâmplător;
- b) greu;
- c) fastuos;
- d) ușor.

5. Selectează, din fragmentele următoare, trei valori morfologice diferite ale verbului „a fi”, pe care le vei preciza: „Recapitulându-mi viața, nu-mi aduc aminte să fi avut clipe mai ferice decât acelea din primii ani ai studenției fără responsabilități de student. Eram tânăr și de aceea nu aveam încă sentimentul că am obligația să realizez ceva.”, „Nu mi-e rușine să recunosc că pe vremea aceea, ca proaspăt absolvent la nouăsprezece ani, al liceului...”

6 puncte

| Verbul | Valoarea morfologică |
|--------|----------------------|
|        |                      |
|        |                      |
|        |                      |

# 8

**EVALUARE NAȚIONALĂ**  
**CLASA A VIII-A**

# **LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ**

*EVALUARE NAȚIONALĂ. CLASA A VIII-A. LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ.*  
*Învăț eficient!* este realizată în baza modelelor elaborate de Ministerul Educației și Cercetării. Variantele propuse sunt compatibile cu subiectele oferite la simulare sau cu cele din cadrul sesiunilor de examen, înscriindu-se în specificul evaluărilor internaționale de tip TIMSS, PISA și PIRLS.

Prezentul auxiliar este conceput în spiritul eficienței și al pregătirii temeinice, testele sunt proiectate în acord cu structura de ultimă oră a subiectului de examen, fiind variate ca repertoriu tematic. Baremele aferente fixează repere în rezolvarea diferitelor tipuri de cerințe, dezvoltând totodată abilitățile necesare unui studiu individual aprofundat.